

τὸς ὅτι τότε παρὰ τὴν καλύβην ἐκείνην, ἐμπρὸς τῆς θέσεως ἐφ' ἧς σήμερον στήλη ὑψηλὴ φέρει τὴν προτομὴν τοῦ Σεβαστοῦ Βασιλέως, τοῦ νέου κτίστου τοῦ Πειραιῶς, ἀκριβῶς κατὰ τὸ σημεῖον τοῦ πίνακος καθ' ὃ προκύπτει ἤδη εἰς τὴν θάλασσαν ἡ εὐρύχωρος προκυμαία, ἐκάθητο ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδῶν του, εἰς τοὺς ἐμπροσθίους τιθαρῶς στήριζόμενος, ὁ δεκάπους τὸ ὕψος λέων, καὶ ἀπέδραπε πρὸς τὴν στενὴν εἰσόδον τοῦ λιμένος. Ἐκεῖ ἐκάθησε πολλὰς ἡμέρας θύξης, ἐκεῖ πολλὰς ἡμέρας θλίψεως, καὶ ἐκεῖθεν πολλῶν συμβάντων καὶ διαφόρων τυχῶν ἐγένετο σιωπηλὸς μάρτυς. Ἄν δὲν εἶδε τὴν ἐνδοξὸν ἡμέραν τῆς Σαλαμῖνος, διότι μᾶλλον εἰκάζω ὅτι ἀνηγέρθη εἰς μνήμην ἐκείνης, ἀλλὰ πιθανῶς παρέστη στεφάνους κοσμοῦν τὴν λιθίνην του κεφαλὴν, εἰς τὸν θριαμβευτικὸν εἰσπλουν τοῦ Ἀλκιβιάδου, πιθανῶς εἶδε τὸ πρῶτον τῆς τῶν Ἑλλήνων διχονοίας ἀνοσιούργημα, τὸν ἕνα ὀρθαλμὸν τῆς Ἑλλάδος ἐξορύττοντα τὸν ἕτερον, τὴν Σπάρτην δουλοῦσαν τὰς Ἀθῆνας, τὸν Λύσανδρον κατασκάπτοντα τὰ τείχη τοῦ Πειραιῶς. Μετὰ ταῦτα εἶδε δι' αἰώνων συμ-

καὶ ἐλευθερίαν ἐπαγγελλομένην, καὶ ἐσκήρτησεν ἐπὶ τῆς βάσεώς του τὸ σφρον θηρίον, μὴ γνωρίζον ὅτι ἡ ἐλευθερία δὲν δίδεται, ἀλλὰ κατακτᾶται. Ὁ Ἑνετὸς Μοροζίνης ἀπέβη εἰς τὴν ξηρὰν, ἐκυρίευσεν τὰς Ἀθῆνας, καὶ ἀπεδίωξε τοὺς Ὀθωμανοὺς. Ἡ ἀγγλικὴ τῶν Ἑλλήνων ὁρία δὲν ἐγνώριζεν. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγους μῆνας μεταβλήθη τῆς Ἑνετίας ἡ πολιτικὴ, καὶ ὁ Μοροζίνης ἀπῆλθεν ὡς εἶχεν ἔλθει, ἀποδοὺς τὴν κατὰκτησίν του, καὶ ἐγκαταλείψας ἐν θρήνοις τοὺς ἀπηλπισμένους λαοὺς, οἱς τὸ ἐφῆμερον ὄνειρον τῆς ἐλευθερίας καθίστα τὴν δουλείαν ἔτι δυσφορωτέραν.

Ἀλλὰ δὲν ἠθέλησε ν' ἀναχωρήσῃ χωρὶς ν' ἀπαγάγῃ ἐπίσημόν τι τρόπαιον τῶν ἀνδραγαθίων του, καὶ ἄφ' οὗ ἀπέτυχεν εἰς τοῦ Παρθενῶνος τὴν σύλλησιν, διότι τ' ἀριστουργήματα τοῦ Φειδίου κατακρημνισθέντα ὑπὸ τῶν ἀδεξίων ἐργατῶν του ἀπὸ τοῦ ὕψους τῶν Ἀετωμάτων ὅθεν ἤθελε νὰ τ' ἀποσπάσῃ, ἐγένοντο τρίμματα, τότε ἤρπασε τὸν λέοντα, αὐτὸν τὸν τελευταῖον καὶ προαιώνιον κήτοικον τοῦ Πειραιῶς καὶ μετὰ δύο ἐτέρων, ἀραιρεθέντων ἐξ ἄλλων μερῶν τῶν Ἀθηνῶν, τὸν ἔφερεν αἰχμάλωτον εἰς Ἑνετίαν, καὶ τὸν ἐβάλε φρουρὸν τοῦ τότε θαλασσοκράτορος τῆς ναυστάθμου.

Ἀλλ' ἦλθεν ἡμέρα καθ' ἣν ἐπεσεν ἡ Ἑνετία, ὡς εἶχον πέσει αἱ Ἀθῆναι, ὡς εἶχε πέσει ἡ Ῥώμη ἡ νικήσασα τὰς Ἀθῆνας, ὡς εἶχον πέσει οἱ νικηταὶ τῆς Ῥώμης καὶ τῶν νικητῶν τῆς οἱ νικηταί. Τότε ὁ Ἀθηναῖος λέων, ἀλυσόδετος εἰς τὸ θριαμβευτικὸν ἄρμα τοῦ Ναπολέοντος, ἐσύρθη εἰς τὰ Παρίσια, ὅθεν ἡ παλίνστροφος τύχη τῶν ὀπλῶν τὸν ἐπανεφερε πάλιν εἰς Ἑνετίαν. Ἐκεῖ διαμένει ἤδη ἄδοξος καὶ εἰς λήθην παραδεδομένος, καὶ μόλις ἔλκων σπανίων τινῶν ὁδοιπόρων τ' ἀπρόσεκτα βλέμματα. Ἀλλὰ καὶ οὕτως ἐν τῇ ἐρημώσει του μονοῦ φωνὴν ἀριεῖς, διηγεῖται τοῖς συνιοῦσιν ἐν τῶν σκοτεινοτέρων ἐπεισοδίων τῆς μακρᾶς του ὑπάρξεως.

Τῷ ὄντι, πρὸ πολλοῦ ἤδη παρατηρήθη ὅτι εἰς τὰς δύο του ὠμοπλάτας ὁ λέων οὗτος φέρει ἐπιγραφὰς, καὶ κατὰ καιροῦ διάφοροι ἀρχαιολόγοι εἶπον τὴν περὶ αὐτῶν γνώμην των. Οἱ ῥαθυμότεροι, καὶ ἐπομένως οἱ πλεῖστοι, ἀπεφάνθησαν συνοπτικῶς, ὅτι ἦσαν ἐντελῶς ἐξηλειμμένοι, καὶ ἀνεπίδεκτοι ἀναγνώσεως. Ἄλλοι ἀνεγνώρισαν ἐν αὐταῖς γνήσια φοινικικὰ γράμματα, καὶ τὸν λέοντα ἐκέρυξαν, καὶ ὡς ἐκ τοῦ γλυπτικοῦ προσέτι ρυθμοῦ, σύγχρονον τοῦ Κάδμου ἢ καὶ τῶν Σπαρτῶν αὐτοῦ. Ἄλλοι ἐχλεύασαν τούτους ἐπ' ἀμαθείᾳ, ὡς μὴ ἀναγνώρισαν τὴν τοσούτῃ προφανῇ τυρρηνικὴν γραφὴν, καὶ ἐθεώρησαν τὸν λέοντα ὡς ἔπληυν ἐκ τῆς Ἰταλικῆς Τυρρηνίας, ὅθεν, εἶπον, ἦλθεν ἐν τῇ παλαιᾷ ἀρχαιότητι πᾶσα τέχνη καὶ πᾶς πληθυσμὸς εἰς τὴν Ἑλλάδα. Κατ' ἄλλους τὰ γράμματα ἦσαν ἀναμφοισθητῶς Πελασγικὰ, καὶ γλυφίδος Πελασγικῆς ἦτον ἔργον ὁ λέων. Ὑπῆρξαν καὶ τινες τέλος, οἵτινες ἐξέλαβον ὡς Ῥουνικὰς ἢ Σκανδιναυικὰς τὰς ἐπιγραφάς, ἀλλ' οὗτοι ἦσαν ὀλίγοι, καὶ ὑφ' ὧν ἐθεωρήθησαν ὡς ἄτοπα λέγον-

Λιμὴν Πειραιῶς.

φορῶν καὶ αἰσχύνης ἀκωλύτως εἰσπλέοντας καὶ ἐκπλέοντας, καὶ τὴν ἄλλοτε ἀδούλωτον θάλασσαν τοῦ Πειραιῶς ἐφυδρίζοντας, τοὺς ἀλλήλους διαδεχομένους κατακτητὰς, τοὺς Μικεδόνας, καὶ μετ' αὐτοῦ τοὺς Ῥωμαίους, τοὺς Βανδάλους ἔπειτα καὶ τοὺς Γότθους, τοὺς Φράγκους, καὶ τελευταῖον τοὺς Ὀθωμανοὺς, οἵτινες ἐφύσησαν περὶ τῶν θάνατον καὶ καταστροφῇ. Ἀφῶνος τῶν συμφορῶν τούτων θεατῆς, ὡς ἂν τὸ μέγεθος αὐτῶν τῷ εἶχεν ἀραιῆσαι τὴν δύναμιν τοῦ στενάξειν, ἔμενεν ὁ λέων ἐπὶ τῶν ἐρειπίων ἐπικαθήμενος. Ἐν μιᾷ δὲ τῶν ζοφερῶν ἐκείνων ἡμερῶν, εἶδεν αἶφνης πρὸς τὸ στόμιον, τοῦ σταυροῦ τὴν σημαίαν κυμνισομένην,